

Exam. Code : 208901

Subject Code : 4733

M.A. History 1st Semester

SOCIETY AND CULTURE IN INDIA UPTO 1200 A.D.

Paper-II Opt. (a)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—80

Note :— The candidates are required to attempt 5 questions selecting at least *one* question from each section. The **fifth** question may be attempted from any section and each question carries 16 marks.

SECTION-A

1. Who were the Untouchables ? Discuss their position critically in Early India.
2. Describe critically the position of women with a special reference to Patriarchy in ancient India.

SECTION-B

3. Write an essay on the Harappan Religion. How far was it the continuation of subsequent Indian Cultural Tradition ?
4. Discuss critically the debates on Ashoka's *Dhamma*. Also give its important features.

SECTION-C

5. Examine critically the origins and growth of Shaivism in Early India.
6. When and how did Tantricism originate in India ? Discuss briefly its features also.

SECTION-D

7. Describe critically the Gandhara School of Sculptural Art. Was it really an amalgam of Indian and Foreign Arts ?
8. Write a short but critical essay on the Education System of Early India.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ:— ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 16 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—ੳ

1. ਅਛੂਤ ਕੌਣ ਸਨ ? ਅਰਲੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਮੁਢਲੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੈੜ੍ਹਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਅ

3. ਹੜਪਨ ਧਰਮ ਉੱਤੇ ਇਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰੰਪਰਾ ਆਗਾਮੀ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਤੋਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਦੂਰ ਸੀ ?
4. ਅਸ਼ੋਕ ਧਾਮ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵੀ ਦਿਉ।

ਭਾਗ—ਬ

5. ਮੁਢਲੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸ਼ੈਵ ਧਰਮ ਦੀ ਉੱਤਪਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।
6. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਤਾਂਤ੍ਰਵਾਦ ਦੀ ਉੱਤਪਤੀ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਸ

7. ਗੰਧਾਰ ਸਕੂਲ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਕਲਾ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਕੀ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਲਾਵਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਸੀ ?
8. ਮੁਢਲੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਇਕ ਲਘੁ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ।